PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2024/615

z dne 18. decembra 2023

o osnutku posodobljenega celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Madžarske za obdobje 2021–2030, o usklajenosti ukrepov Madžarske s ciljem podnebne nevtralnosti Unije in o zagotavljanju napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam

(Besedilo v madžarskem jeziku je edino verodostojno)

EVROPSKA KOMISIJA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]) ter zlasti člena 9(2) in člena 14(6) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 ([2]) ter zlasti člena 7(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

Priporočila o osnutku posodobljenega celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN) Madžarske za obdobje 2021–2030

(1) Madžarska je svoj osnutek posodobljenega celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta predložila 28. junija 2023.

(2) Člen 3 Uredbe (EU) 2018/1999 (uredba o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov) in Priloga I k navedeni uredbi določata elemente, ki jih je treba vključiti v posodobljene nacionalne energetske in podnebne načrte. Komisija je decembra 2022 sprejela smernice za države članice o postopku in obsegu priprave osnutka in končne različice posodobljenih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov ([3]). V smernicah so navedene dobre prakse ter opisane posledice nedavnih političnih, pravnih in geopolitičnih sprememb na področju energetskih in podnebnih politik.

(3) Komisija je v zvezi z načrtom REPowerEU ([4]) in v okviru ciklov evropskega semestra za leti 2022 in 2023 močno poudarila potrebe držav članic po reformah v zvezi z energijo in podnebjem, da bi s pospešitvijo zelenega in pravičnega prehoda okrepile energetsko varnost in cenovno dostopnost. To je upoštevano v poročilih za Madžarsko ([5]) za leti 2022 in 2023 ter priporočilih Sveta za Madžarsko ([6]). Države članice bi morale v svojih dokončnih posodobljenih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih upoštevati najnovejša specifična priporočila za državo.

([1]) UL L 328, 21.12.2018, str. 1.
([2]) UL L 243, 9.7.2021, str. 1.
([3]) Obvestilo Komisije o smernicah državam članicam za posodobitev nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov za obdobje 2021–2030 (UL C 495, 29.12.2022, str. 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 614 final, SWD(2023) 617 final.
([6]) COM(2022) 614 final, priporočilo za priporočilo Sveta; COM(2023) 617 final, priporočilo za priporočilo Sveta.

(4) Priporočila Komisije glede doseganja nacionalnih ciljev na podlagi uredbe o porazdelitvi prizadevanj ([7]) temeljijo na verjetnosti, da bodo države članice dosegle cilje za leto 2030, ob upoštevanju pravil za uporabo prilagodljivosti na podlagi uredbe o porazdelitvi prizadevanj.

(5) Cilj priporočil Komisije o zajemanju, uporabi in shranjevanju ogljika je ustvariti pregled nad nameravano uvedbo teh tehnologij na nacionalni ravni, vključno s podatki o letnih količinah CO_2, ki naj bi bil zajet do leta 2030, razčlenjenih po viru CO_2, ki izvira iz naprav, za katere velja Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([8]), ali drugih virov, kot so biogeni viri ali neposredni zajem iz zraka, o načrtovani infrastrukturi za prenos CO_2 in o možnih notranjih zmogljivostih za shranjevanje CO_2 ter vbrizganih količinah CO_2 , ki naj bi bile na voljo leta 2030.

(6) V priporočilih Komisije glede uspešnosti na podlagi Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta ([9]) o rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu (uredba o LULUCF) je obravnavano izpolnjevanje obveznosti „nepresežka“ v obdobju 2021–2025 (obdobje 1) s strani države članice in doseganje njenega nacionalnega cilja za obdobje 2026–2030 (obdobje 2), pri čemer se upoštevajo pravila o uporabi prilagodljivosti iz navedene uredbe. V priporočilih Komisije je upoštevano tudi, da se bo kakršen koli presežek emisij v obdobju 1 na podlagi uredbe o LULUCF avtomatično prenesel v uredbo o porazdelitvi prizadevanj.

(7) Da bi prilagajanje podnebnim spremembam lahko ustrezno podpiralo doseganje ciljev na področju energije in blažitve podnebnih sprememb, je nujno ugotoviti možna tveganja glede podnebnih sprememb ter analizirati podnebne ranljivosti in tveganja, ki bi lahko prizadeli zadevna področja, populacije in sektorje. V priporočilih Komisije glede prilagajanja je upoštevano, v kolikšnem obsegu je Madžarska v svoj posodobljeni NEPN vključila cilje prilagajanja podnebnim spremembam, ki upoštevajo podnebna tveganja, ki bi lahko Madžarski preprečila doseganje ciljev in ciljnih vrednosti energetske unije. Brez načrtovanja in izvedbe posebnih politik in ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam je ogroženo doseganje ciljev razsežnosti energetske unije. Posebno pozornost je treba nameniti gospodarjenju z vodo v spreminjajočih se podnebnih razmerah zaradi nevarnosti prekinitev oskrbe z električno energijo, saj poplave, vročina in suša vplivajo na proizvodnjo energije.

(8) Priporočila Komisije o ambicijah glede energije iz obnovljivih virov temeljijo na formuli iz Priloge II k Uredbi (EU) 2018/1999, ki temelji na objektivnih merilih, ter na glavnih politikah in ukrepih, ki manjkajo v osnutku posodobljenega NEPN Madžarske, da bi lahko Madžarska pravočasno in stroškovno učinkovito dosegla svoj nacionalni prispevek k zavezujočemu cilju Unije glede energije iz obnovljivih virov v višini vsaj 42,5 % leta 2030 ter k skupnemu prizadevanju, da bi ga zvišali na 45 % v skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ([10]) o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, kakor je bila spremenjena z Direktivo

([7]) Uredba (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L 156, 19.6.2018, str. 26), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2023/857 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/842 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma in Uredbe (EU) 2018/1999 (UL L 111, 26.4.2023, str. 1).

([8]) Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

([9]) Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU (UL L 156, 19.6.2018, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (EU) 2023/839 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/841 glede področja uporabe, poenostavitve pravil o poročanju in skladnosti ter določitve ciljev držav članic za leto 2030, in Uredbe (EU) 2018/1999 glede izboljšanja spremljanja, poročanja, spremljanja napredka in pregleda (UL L 107, 21.4.2023, str. 1).

([10]) Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (UL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

(EU) 2023/2413. Priporočila Komisije temeljijo tudi na prispevku Madžarske k posebnim ciljem iz členov 15a, 22a, 23, 24 in 25 navedene direktive ter z njimi povezanim politikam in ukrepom za njen hiter prenos in izvajanje. V priporočilih se odraža pomembnost razvoja celovitega dolgoročnega načrtovanja za uvedbo energije iz obnovljivih virov, zlasti vetrne energije, da bi izboljšali prepoznavnost evropske proizvodnje in upravljavcev omrežja v skladu z evropskim svežnjem o vetrni energiji ([11]).

(9) Priporočila Komisije glede nacionalnega prispevka k energijski učinkovitosti temeljijo na členu 4 Direktive (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta ([12]) o energetski učinkovitosti, formuli iz Priloge I k navedeni direktivi ter s tem povezanih politikah in ukrepih za njeno izvajanje.

(10) V priporočilih Komisije je posebna pozornost namenjena ciljnim vrednostim, ciljem in prispevkom ter z njimi povezanim politikam in ukrepom za uresničitev načrta REPowerEU, da bi hitro odpravili odvisnost od ruskih fosilnih goriv. V njih so upoštevane izkušnje iz izvajanja svežnja Varčujmo s plinom za varno zimo ([13]). Odražajo tudi nujno potrebo po povečanju odpornosti energetskega sistema glede na obveznosti iz Uredbe (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta ([14]) o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in Uredbe (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta ([15]) o zanesljivosti oskrbe s plinom ter v skladu s priporočilom Komisije o shranjevanju energije ([16]).

(11) V priporočilih Komisije je upoštevana potreba po pospešenem vključevanju notranjega trga energije, da bi dali večjo vlogo prožnosti ter okrepili položaj odjemalcev in jih zaščitili. V priporočilih Komisije je upoštevana tudi pomembnost ocene števila energetsko revnih gospodinjstev v skladu z zahtevami iz člena 3 Uredbe (EU) 2018/1999 in iz Priporočila Komisije (EU) 2023/2407 ([17]).

(12) V priporočilih Komisije se odraža pomembnost zagotavljanja zadostnih naložb v raziskave in inovacije na področju čiste energije, da bi spodbudili njen razvoj in zmogljivosti za njeno proizvodnjo, vključno z ustreznimi politikami in ukrepi za energetsko intenzivne panoge in druga podjetja, ter potreba po strokovnem izpopolnjevanju delovne sile za neto ničelno industrijo, da bi utrdili močno, konkurenčno in čisto gospodarstvo v Uniji.

(13) Priporočila Komisije temeljijo na zavezah v okviru Pariškega sporazuma za postopno opuščanje uporabe fosilnih goriv in na pomembnosti postopne odprave subvencij za fosilna goriva.

(14) Priporočila Komisije o potrebah po naložbah izhajajo iz njene ocene glede tega, ali osnutek posodobljenega načrta daje splošen pregled potreb po naložbah, da bi dosegli cilje, ciljne vrednosti in prispevke za vse razsežnosti energetske unije, ali so v njem navedeni viri financiranja, ločeno po zasebnih in javnih virih, ali so v njem navedene naložbe usklajene z madžarskim načrtom za okrevanje in odpornost, območnimi načrti Madžarske za pravični prehod in specifičnimi priporočili za državo za obdobje 2022–2023 v okviru evropskega semestra ter ali vključuje trdno makroekonomsko oceno načrtovanih politik in ukrepov. NEPN bi moral zagotavljati preglednost in predvidljivost nacionalnih politik in ukrepov ter tako podpirati varnost naložb.

([11]) Sporočilo o evropskem akcijskem načrtu za vetrno energijo, COM(2023) 669 final, 24. 10. 2023, in Sporočilo o uresničevanju ambicij EU na področju energije iz obnovljivih virov na morju, COM(2023) 668 final.

([12]) Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetski učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (prenovitev) (UL L 231, 20.9.2023, str. 1).

([13]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Varčujmo s plinom za varno zimo“ (COM(2022) 360 final).

([14]) Uredba (EU) 2019/941 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES (UL L 158, 14.6.2019, str. 1).

([15]) Uredba (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L 280, 28.10.2017, str. 1).

([16]) Priporočilo Komisije z dne 14. marca 2023 o shranjevanju energije – temelj razogljičenega in varnega energetskega sistema EU (UL C 103, 20.3.2023, str. 1).

([17]) Priporočilo Komisije (EU) 2023/2407 z dne 20. oktobra 2023 o energijski revščini (UL L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) Priporočila Komisije odražajo bistveno pomembnost širokega regionalnega posvetovanja ter zagotavljanja zgodnjega in vključujočega posvetovanja o načrtu, vključno z učinkovito udeležbo javnosti z zadostnimi informacijami in v dovolj dolgem roku v skladu z Aarhuško konvencijo ([18]).

(16) V priporočilih Komisije o pravičnem prehodu se odraža ocena glede tega, ali so v načrtu Madžarske dovolj poglobljeno navedeni pomembni socialni učinki podnebnega in energetskega prehoda ter učinki teh dveh prehodov na zaposlovanje in spretnosti ter ali so v njem ustrezno opisane primerne spremljevalne politike in ukrepi za spodbujanje pravičnega prehoda, ki hkrati prispevajo h krepitvi človekovih pravic in enakosti spolov.

(17) Priporočila Komisije Madžarski temeljijo na oceni njenega osnutka posodobljenega NEPN ([19]), ki je objavljen skupaj s tem priporočilom.

(18) Madžarska naj ta priporočila ustrezno upošteva pri pripravi svojega končnega posodobljenega celovitega NEPN, ki ga je treba oddati do 30. junija 2024.

Priporočila o usklajenosti z Unijinim ciljem podnebne nevtralnosti in z zagotavljanjem napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam

(19) Komisija mora v skladu z Uredbo (EU) 2021/1119 (evropska podnebna pravila) oceniti skladnost nacionalnih ukrepov s ciljem podnebne nevtralnosti in zagotavljanjem napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam. Komisija je ocenila usklajenost ukrepov Madžarske s temi cilji ([20]). Na tej oceni temeljijo priporočila v nadaljevanju. Madžarska naj ta priporočila ustrezno upošteva in v zvezi z njimi sprejme nadaljnje ukrepe v skladu z evropskimi podnebnimi pravili.

(20) Za uspešno prilagajanje podnebnim spremembam v ustreznem obsegu in v vseh izpostavljenih sektorjih je potrebna jasno določena struktura upravljanja in usklajevanja s politično podporo na visoki ravni. Ta struktura lahko vključuje medoddelčno projektno skupino ali odbor. Spremljanje in ocenjevanje prizadevanj za prilagajanje podnebnim spremembam je potrebno za ohranjanje odgovornosti in izboljševanje politike prilagajanja podnebnim spremembam. Za financiranje prilagajanja podnebnim spremembam je mogoče uporabiti različne instrumente financiranja EU. Države članice bi morale pri snovanju nacionalnih načrtov v okviru ustreznih skladov EU v ospredje postaviti vidike odpornosti proti podnebnim spremembam. Noben izdatek ne sme škodovati prilagajanju podnebnim spremembam: to pomeni, da se zaradi njega ne smejo povečati ranljivosti upravičencev ali drugih.

(21) Najranljivejše skupnosti so tiste, pri katerih obstaja velika verjetnost, da bodo nanje vplivale podnebne spremembe. Zaradi neenake izpostavljenosti vplivom podnebnih sprememb in ranljivosti za te vplive v različnih regijah in socialno-ekonomskih skupinah se predhodne neenakosti in ranljivosti še povečujejo. Pravična odpornost bi morala zmanjšati neenako breme podnebnega tveganja in zagotoviti enakost pri porazdelitvi koristi prilagajanja. Sistemska zmožnost prilagajanja podnebnim spremembam je ključna za preprečevanje ali blažitev možne škode, za izkoriščanje priložnosti in obvladovanje posledic. Fizični vplivi podnebnih sprememb se spreminjajo hitreje od pričakovanj. Potreben je napredek pri prilagoditveni sposobnosti na vseh ravneh države ter v javnem in zasebnem sektorju, treba pa se je tudi bolj zavedati ranljivosti in tveganj. Lokalna raven ima pristojnosti, ki lahko širše vplivajo na odpornost proti podnebnim spremembam. Zelo pomembna sta priprava in izvajanje podnacionalnih politik prilagajanja.

(22) Sonaravne rešitve ponujajo uspešne in stroškovno učinkovite možnosti za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev, če se njihovo uvajanje spodbuja s strateškimi okviri, politikami in financiranjem. Izvajati jih je mogoče neodvisno ali vključene v druge ukrepe za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev v povezavi z bolj tehnološkimi in infrastrukturnimi rešitvami. Pri izvajanju je treba upoštevati zapletenost ekosistemov in predvidene učinke podnebnih sprememb, lokalne razmere, z njimi povezane interese in vrednote ter družbeno-gospodarske pogoje –

([18]) Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah z dne 25. junija 1998 (Aarhuška konvencija).

([19]) SWD(2023) 916.

([20]) Poročilo EU o napredku na področju podnebnih ukrepov za leto 2023 (COM(2023) 653 final) in delovni dokument služb Komisije Ocena napredka pri prilagajanju podnebnim spremembam v posameznih državah članicah v skladu z evropskimi podnebnimi pravili (SWD(2023) 932).

PRIPOROČA, DA MADŽARSKA UKREPA TAKO, DA:

GLEDE OSNUTKA POSODOBLJENEGA NACIONALNEGA ENERGETSKEGA IN PODNEBNEGA NAČRTA NA PODLAGI UREDBE (EU) 2018/1999

1. dopolni informacije o obstoječih in načrtovanih politikah, zlasti v prometnem sektorju in za emisije plinov, ki niso CO_2, vključno z metanom, N_2O in F-plini iz energetike, industrijskih procesov in uporabe proizvodov, kmetijstva in ravnanja z odpadki, ki naj bi prispevali k doseganju nacionalnega cilja glede toplogrednih plinov na podlagi uredbe o porazdelitvi prizadevanj; natančno navede njihov obseg, roke in po možnosti pričakovani učinek glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, tudi za ukrepe v programih financiranja Unije, kot je skupna kmetijska politika;

2. navede količino emisij CO_2, ki bi jih bilo mogoče letno zajeti do leta 2030, vključno z virom; navede količine emisij CO_2, ki jih je mogoče zajeti iz biogenih virov do leta 2030; navede podrobne podatke o prevozu zajetega CO_2; navede skupno zmogljivost shranjevanja CO_2 in vbrizgane količine, ki bodo na voljo do leta 2030;

3. opiše konkretno pot za dosego nacionalnega cilja za LULUCF, kot je opredeljen v Uredbi (EU) 2018/841; vključi dodatne ukrepe v sektorju LULUCF, pri čemer podrobno opredeli njihov časovni okvir in obseg ter količinsko opredeli njihove pričakovane učinke za zagotovitev, da so odvzemi toplogrednih plinov v tem sektorju dejansko usklajeni s ciljem EU glede neto odvzemov za leto 2030 v višini −310 Mt ekvivalenta CO_2 in ciljem glede odvzema za državo v višini −934 kt ekvivalenta CO_2, opredeljenim v Uredbi (EU) 2018/841; zagotovi jasne informacije o tem, kako se javna sredstva (tako sredstva Unije, vključno s skupno kmetijsko politiko, kot tudi državna pomoč) in zasebno financiranje prek shem za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine dosledno in učinkovito uporabljajo za dosego nacionalnega cilja glede neto odvzema; zagotovi informacije o stanju in napredku, ki ga je treba doseči pri zagotavljanju izboljšav na ravni višjega reda/geografsko eksplicitnih naborov podatkov za spremljanje, poročanje in preverjanje v skladu z delom 3 Priloge V k Uredbi (EU) 2018/1999;

4. zagotovi dodatno analizo pomembnih podnebnih ranljivosti in tveganj glede doseganja nacionalnih ciljev, ciljnih vrednosti in prispevkov ter politik in ukrepov v različnih razsežnostih energetske unije; bolje pojasni in količinsko določi povezavo s posebnimi cilji in politikami energetske unije, ki naj bi jih podpirali politike in ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam; določi dodatne politike in ukrepe prilagajanja podnebnim spremembam, in sicer dovolj podrobno, da bodo podpirali doseganje nacionalnih ciljev, ciljnih vrednosti in prispevkov Madžarske v okviru energetske unije;

5. znatno poveča ambicijo na vsaj 34-odstotni delež obnovljivih virov energije kot prispevek k zavezujočemu cilju Unije glede energije iz obnovljivih virov za leto 2030, določenemu v členu 3(1) Direktive (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2023/2413, v skladu s formulo iz Priloge II k Uredbi (EU) 2018/1999; vključi okvirni začrtani potek, ki dosega referenčno vrednost za leti 2025 in 2027 iz člena 4(a)(2) Uredbe (EU) 2018/1999;

6. navede ocenjene začrtane poteke in dolgoročni načrt uvajanja tehnologij za energijo iz obnovljivih virov v naslednjih desetih letih (z obeti do leta 2040); vključi okvirni cilj za inovativne tehnologije za energijo iz obnovljivih virov do leta 2030; vključi okvirni cilj na področju stavb in industrije za leto 2030 ter zavezujoč podcilj za obnovljiva goriva nebiološkega izvora v industriji do leta 2030; vključi okvirni cilj za dosego dodatnih stopenj iz Priloge IA k Direktivi (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena;

7. nadalje razvije podrobne in količinsko opredeljene politike in ukrepe, tako da bo mogoče pravočasno in stroškovno učinkovito doseči nacionalni prispevek Madžarske k zavezujočemu cilju Unije glede 42,5-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov v letu 2030, ob skupnem prizadevanju, da se ta delež poveča na 45 %; opiše zlasti, kako namerava pospešiti izdajanje dovoljenj, in podrobno navede tehnologije za energijo iz obnovljivih virov, za katere namerava določiti „območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije“ s hitrejšimi in enostavnejšimi postopki; opiše, kako namerava pospešiti uvajanje obnovljivih virov energije z uvedbo pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov; opiše, kako namerava pospešiti uvajanje obnovljivih virov energije in postopno opuščanje fosilnih goriv v sektorju ogrevanja in hlajenja; vključi primerljive ukrepe za spodbujanje vodika v industriji in pripravo EU na trgovino z obnovljivim vodikom;

8. vključi projekcije za ponudbo in povpraševanje po bioenergiji ter da na voljo podatke o uvozu in izvoru gozdne biomase, ki se uporablja za energijo; vključi oceno domače oskrbe z gozdno biomaso za proizvodnjo energije v obdobju 2021–2030 v skladu z okrepljenimi merili za trajnostnost iz člena 29 Direktive (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena, in oceno združljivosti predvidene uporabe gozdne biomase za proizvodnjo energije z obveznostmi Madžarske na podlagi revidirane uredbe o LULUCF, zlasti za obdobje 2026–2030, skupaj z nacionalnimi ukrepi in politikami za zagotovitev take združljivosti; vključi nadaljnje ukrepe za spodbujanje trajnostne proizvodnje biometana glede na potencial Madžarske za trajnostni bioplin/biometan in njegovo proizvodnjo, profil porabe zemeljskega plina ter obstoječo infrastrukturo, uporabo digestata in aplikacije za biogeni CO_2;

9. kolikor je mogoče, navede pričakovano časovnico za faze postopka sprejemanja zakonodajnih in nezakonodajnih politik in ukrepov za prenos in izvajanje določb Direktive (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena, zlasti za ukrepe iz prejšnjih točk;

10. vključi nacionalni prispevek glede energijske učinkovitosti za porabo končne energije k zavezujočemu cilju Unije za porabo končne energije za leto 2030 v skladu s členom 4 Direktive (EU) 2023/1791 in Prilogo I k navedeni direktivi, ali prispevek, ki bo enak popravljenemu okvirnemu nacionalnemu prispevku, ki ga bo Komisija posredovala vsaki državi članici do 1. marca 2024 na podlagi člena 4(5) navedene direktive; vključi nacionalni prispevek glede energijske učinkovitosti pri porabi primarne energije k okvirnemu cilju Unije glede porabe primarne energije v skladu s členom 4 Direktive (EU) 2023/1791 in Prilogo I k navedeni direktivi; navede količino zmanjšanja porabe energije, ki jo morajo doseči vsi javni organi, razčlenjeno po sektorjih; vključi skupno tlorisno površino ogrevanih in/ali hlajenih stavb v lasti javnih organov, ki jih je treba letno prenoviti, ali ustrezne letne prihranke energije, ki jih je treba doseči; navede količino skupnih prihrankov energije, ki jih je treba doseči v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030, in po potrebi pojasnilo o tem, kako sta bili določeni letna stopnja prihrankov in izhodiščna vrednost za izračun;

11. predstavi celovite politike in ukrepe za doseganje nacionalnih prispevkov glede energijske učinkovitosti ter način izvajanja načela „energijska učinkovitost na prvem mestu“; določi ukrepe za prihranke energije, s katerimi bo zagotovila, da bo do leta 2030 dosežena zadostna količina skupnih prihrankov energije pri končni porabi, in ukrepe za spodbujanje energetskih pregledov in sistemov upravljanja z energijo;

12. vključi posodobljeno raven ambicije za zagotovitev visoko energijsko učinkovitega in razogljičenega nacionalnega stavbnega fonda ter preoblikovanje obstoječih stavb v brezemisijske stavbe do leta 2050; vključi vmesne mejnike za leti 2030 in 2040 ter primerjavo teh mejnikov z najnovejšo dolgoročno strategijo prenove; vključi več informacij o politikah in ukrepih za izvajanje skladne dolgoročne strategije prenove, zlasti jasnejši opis in količinsko oceno politik in ukrepov v smislu financiranja, stroškov in učinkov na prihranke energije in emisij; se osredotoči na temeljito prenovo in poseben poudarek nameni energijsko najmanj učinkovitim stavbam ter energetsko revnim in ranljivim odjemalcem;

13. podrobneje pojasni, kako bo Madžarska znatno okrepila razsežnost energetske varnosti, zlasti z diverzifikacijo svoje oskrbe z energijo, tudi z zmanjšanjem uvoza ruskih fosilnih goriv in spodbujanjem zmanjšanja povpraševanja po plinu; vključi podrobne politike in ukrepe za dosego teh ciljev za obdobje do leta 2030; okrepi odpornost energetskega sistema, zlasti z določitvijo jasnih ciljev in ukrepov za obravnavo omejene ali prekinjene oskrbe ter določitvijo cilja glede uvedbe shranjevanja energije, pa tudi pripravo politik in ukrepov za vključitev zahtev prilagajanja podnebnim spremembam v energetski sistem; določi ustrezne ukrepe za diverzifikacijo in dolgoročno oskrbo z jedrskimi snovmi, gorivom, rezervnimi deli in storitvami za svoje obstoječe enote VVER-440 ter nove enote VVER-1200 v gradnji ter za dolgoročno ravnanje z jedrskimi odpadki; nadalje oceni združljivost svoje prihodnje plinske infrastrukture s cilji razogljičenja; oceni ustreznost naftne infrastrukture (rafinerija, zaloge nafte) ob pričakovani potrebi po preusmeritvi stran od ruske nafte in pričakovanem upadu povpraševanja po nafti in prehodu na bolj nizkoogljične alternative;

14. navede jasne cilje in ciljne vrednosti za prilagajanje odjema za večjo prožnost energetskega sistema glede na oceno potreb po prožnosti in opiše posebne ukrepe, ki bodo omogočili povezovanje energetskega sistema v okviru člena 20a Direktive (EU) 2018/2001, kakor je bila spremenjena; oblikuje konkurenčnejše maloprodajne trge in okrepi vlogo odjemalcev na maloprodajnem trgu;

15. nadalje razvije pristop k odpravljanju energetske revščine v okviru svojega splošnega sistema socialnega varstva z vključitvijo ocene položaja trenutno prizadetih gospodinjstev in navedbo specifičnega merljivega cilja za zmanjšanje, kot se zahteva z Uredbo (EU) 2018/1999 in ob upoštevanju Priporočila (EU) 2023/2407; navede konkretno časovnico za posebne politike in ukrepe za odpravo energetske revščine; pojasni predvideno uporabo ukrepov za energijsko učinkovitost v okviru sheme obveznosti energijske učinkovitosti za zmanjšanje energetske revščine, kot se zahteva z Uredbo (EU) 2018/1999;

16. nadalje pojasni nacionalne cilje na področju raziskav, inovacij in konkurenčnosti za uvajanje čistih tehnologij ter začrta pot za obdobji do let 2030 in 2050, da bi podprla razogljičenje industrije in spodbudila prehod podjetij na neto ničelno in krožno gospodarstvo; predlaga politike in ukrepe za spodbujanje uvajanja neto ničelnih projektov, tudi tistih, ki so pomembni za energetsko intenzivno industrijo; opiše predvidljiv in poenostavljen regulativni okvir za postopke izdaje dovoljenj ter način poenostavitve dostopa do nacionalnega financiranja, kjer je potrebno; navede podrobne politike in ukrepe za digitalizacijo energetskega sistema, razvoj spretnosti, povezanih s čisto energijo, in omogočanje odprte trgovine za odporne in trajnostne dobavne verige ključnih neto ničelnih komponent in opreme;

17. navede reforme in ukrepe za pritegnitev zasebnih naložb, ki so potrebne za dosego energetskih in podnebnih ciljev; zagotovi celovit in usklajen pregled potreb po javnih in zasebnih naložbah, in sicer združeno in po sektorjih; dopolni pristop „od zgoraj navzdol“ za celotno gospodarstvo z oceno posameznih projektov po načelu „od spodaj navzgor“; vključi razčlenitev skupnih potreb po naložbah z dodatnimi informacijami o nacionalnih in regionalnih virih financiranja, virih financiranja Unije in zasebnih virih financiranja, ki bi jih bilo treba pritegniti za izvajanje obstoječih in načrtovanih politik in ukrepov; doda kratek opis vrste sheme finančne podpore, izbrane za izvajanje politik in ukrepov, ki se financirajo iz javnega proračuna, in uporabe instrumentov mešanega financiranja, pri katerih se uporabljajo nepovratna sredstva, posojila, tehnična pomoč in javne garancije, vključno z vlogo nacionalnih spodbujevalnih bank v zadevnih shemah in/ali načini pritegnitve zasebnega financiranja; kot vir financiranja upošteva stroškovno učinkovito ustvarjanje prenosov na druge države članice v skladu z uredbo o porazdelitvi prizadevanj; poda zanesljivo oceno makroekonomskega vpliva načrtovanih politik in ukrepov;

18. opiše, kako so politike in ukrepi iz posodobljenega načrta usklajeni z načrtom Madžarske za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU;

19. pojasni, kako in do kdaj namerava Madžarska postopno ukiniti preostale subvencije za fosilna goriva; podrobno pojasni, kako namerava Madžarska postopno opustiti trdna fosilna goriva, in sicer s pojasnitvijo s tem povezanih zavez in ukrepov;

20. navede podrobne podatke o socialnih posledicah podnebnega in energetskega prehoda, njunih posledicah za zaposlovanje in spretnosti ali kakršnih koli drugih distribucijskih učinkih ter o načrtovanih ciljih, politikah in ukrepih za podporo pravičnemu prehodu; navede obliko podpore, učinek pobud, ciljne skupine in namenska sredstva, pri čemer naj upošteva priporočilo Sveta o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost ([21]); zagotovi uskladitev časovnice postopne opustitve premoga iz območnih načrtov za pravični prehod in končnega posodobljenega NEPN, s posebnim poudarkom na elektrarni Mátra in pridobivanju lignita v dveh povezanih dnevnih kopih (Visonta in Bükkábrány); kolikor je mogoče, vključi več elementov, ki bi zagotovili ustrezno analitično podlago za pripravo prihodnjega socialnega načrta za podnebje v skladu z Uredbo (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta ([22]), vključno z navedbami o tem, kako naj bi ocenjevali izzive in socialne učinke sistema trgovanja z emisijami iz zgorevanja goriv v stavbah, cestnem prometu in dodatnih sektorjih na najranljivejše osebe, ter omogočili opredelitev potencialnih upravičencev in ustreznega okvira politike; pojasni, kako bo okvir politike, opredeljen v NEPN, prispeval k pripravi madžarskega socialnega načrta za podnebje in kako bo zagotovljena usklajenost med obema načrtoma;

([21]) Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o zagotavljanju pravičnega prehoda na podnebno nevtralnost (UL C 243, 27.6.2022, str. 35).
([22]) Uredba (EU) 2023/955 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi Socialnega sklada za podnebje in spremembi Uredbe (EU) 2021/1060 (UL L 130, 16.5.2023, str. 1).

21. zagotovi vključujočo udeležbo javnosti v razumnem časovnem okviru ter široko udeležbo lokalnih organov in civilne družbe pri pripravi načrta; zagotovi jasen pregled nad tem, kako bo postopek posvetovanja omogočil široko udeležbo javnosti, in sicer vseh ustreznih organov, državljanov in deležnikov, vključno s socialnimi partnerji, pri pripravi osnutka in končnega posodobljenega načrta; poda povzetek stališč, ki so jih izrazili različni akterji, in povzetek o tem, kako so bila stališča, izražena med posvetovanji, vključena v načrt;

22. okrepi regionalno sodelovanje s sosednjimi državami članicami ter znotraj skupine na visoki ravni za energetsko povezanost Srednje in Jugovzhodne Evrope, tudi na področju medsebojne povezanosti, obnovljivih virov energije, energijske učinkovitosti in notranjega trga, ob upoštevanju skupnih izzivov in skupnih ciljev; opiše, kako namerava Madžarska do leta 2025 vzpostaviti okvir za sodelovanje z drugimi državami članicami v skladu s členom 9 Direktive (EU) 2023/2413; si še naprej prizadeva za podpis petih potrebnih dvostranskih solidarnostnih sporazumov za zanesljivost oskrbe s plinom s sosednjimi državami (Avstrija, Slovenija, Hrvaška, Slovaška in Romunija).

GLEDE USKLAJENOSTI NACIONALNIH UKREPOV S CILJEM PODNEBNE NEVTRALNOSTI IN Z ZAGOTAVLJANJEM NAPREDKA PRI PRILAGAJANJU PODNEBNIM SPREMEMBAM NA PODLAGI UREDBE (EU) 2021/1119

1. okrepi in jasno določi strukturo upravljanja in usklajevanja, ki bo lahko podpirala zanesljivo načrtovanje, uvajanje rešitev in naložbe za prilagajanje podnebnim spremembam v vseh sektorjih in skupinah prebivalstva ter na vseh upravnih ravneh; poskrbi, da se bodo politike prilagajanja podnebnim spremembam sistemsko in redno spremljale ter ocenjevale, rezultati pa bodo upoštevani pri zasnovi in izvajanju politike, ki bosta sledila; pri izkoriščanju podpore iz programov financiranja EU, kot so skupna kmetijska politika, kohezijska politika in drugi ustrezni skladi Unije, bolj poudari vidike podnebne odpornosti; sredstva Unije bi bilo treba porabiti tako, da bodo krepila podnebno odpornost in ne bodo povečevala ranljivosti (tj. ne bodo bistveno škodovala prilagajanju podnebnim spremembam);

2. v snovanje in izvajanje madžarske politike prilagajanja vključi skupine deležnikov, ki so še zlasti občutljive na vplive podnebnih sprememb; izboljša usklajevanje med različnimi ravnmi upravljanja (nacionalno/regionalno/lokalno), da bi uskladila orodja za načrtovanje in pripomogla k usklajenim intervencijam za sistemsko preoblikovanje; vzpostavi mehanizme, s katerimi bo zagotovila, da bodo pripravljene nacionalne politike in da se bodo redno pregledovale in posodabljale;

3. v nacionalnih strategijah, politikah in načrtih spodbuja sonaravne rešitve in prilagajanje podnebnim spremembam na ekosistemski podlagi ter zagotavlja naložbe za njihovo uvajanje.

V Bruslju, 18. decembra 2023

Za Komisijo
Kadri SIMSON
članica Komisije